

Obsah

1	
ÚVOD	9
HARMONOGRAM VÝSTAVY 2022	10
2	
VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ V ŠIRŠÍM SPOLEČENSKO-HISTORICKÉM KONTEXTU	11
SIXTUS BOLOM-KOTARI	
2.1 HLEDÁNÍ CIVILIZACE	11
2.2 MĚŘÍTKA KŘESŤANSTVÍ	12
2.3 GEOPOLITIKA VODNÍCH CEST	13
2.4 VODNÍ SOCIALISMUS	14
2.5 PANSTVÍ NAD VODOU A JEHO BUDOUCNOST ...	15
3	
VODOHOSPODÁŘSKÉ OBJEKTY JAKO SOUČÁST KULTURNÍHO DĚDICTVÍ	17
MICHAELA RYŠKOVÁ	
3.1 VODOHOSPODÁŘSKÉ OBJEKTY JAKO SOUČÁST ČESKÉHO KULTURNÍHO DĚDICTVÍ	17
3.2 VODOHOSPODÁŘSKÉ SYSTÉMY ZAPSANÉ NEBO NOMINOVANÉ K ZÁPISU NA SEZNAM SVĚTOVÉHO DĚDICTVÍ	23
3.3 ZÁVĚR	24
4	
HODNOCENÍ VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ Z POHLEDU PAMÁTKOVÉ PÉČE	25
MICHAELA RYŠKOVÁ	
5	
HODNOCENÍ S VYUŽITÍM NÁSTROJE ŠKÁLOVACÍ METODY – UPLATNĚNÍ NA SOUBORU PŘEHRAD ...	29
RADKA RAČOCH	
5.1 OBECNÁ HODNOTÍCÍ KRITÉRIA	30
5.2 TYPOLOGICKÁ HODNOTÍCÍ KRITÉRIA	31
5.3 TRADIČNÍ HODNOTÍCÍ KRITÉRIA	31
5.4 ANALÝZA VÝSLEDKŮ	32
5.5 UKÁZKY HODNOCENÍ PŘEHRAD	34
5.5.1 FUNKČNÍ CELEK PVE DLOUHÉ STRÁNĚ ...	34
5.5.2 VD JANOV	36
5.6 SHRNUÍ	38
6	
DATABÁZE VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY	39
HANA SKOKANOVÁ, MAREK HAVLÍČEK, JOSEF SVOBODA, ROMAN BOROVEC	
6.1 PODKLADOVÉ MAPY	39
6.2 IDENTIFIKACE VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ	41
6.3 ANALÝZA VÝSLEDKŮ	41
6.4 SHRNUÍ	43
7	
POVODÍ SVITAVY	45
ALEŠ VYSKOČIL, DAVID HONEK, ZBYNĚK SVITÁK	
7.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	45
7.2 SOUČASNÁ PAMÁTKOVÁ OCHRANA VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ	47
7.3 I. BŘEZOVSKÝ VODOVOD	47
7.3.1 ZÁKLADNÍ HISTORICKO-GEOGRAFICKÝ RÁMEC	47
7.3.2 STAVEBNĚ-TECHNOLOGICKÝ POPIS	49
7.3.3 HODNOCENÍ VODOVODU JAKO FUNKČNÍHO CELKU	50
7.3.4 HODNOCENÍ DOMEČKŮ ŠOUPÁTKOVÝCH KOMOR	50
7.4 MLÝNSKÝ NÁHON V RADIMĚŘI	51
7.4.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	51
7.4.2 MLÝNSKÁ SOUSTAVA	52
7.5 DŘEVOPLAVEBNÍ KANÁL SUCHÝ – ŠMELCOVNA	53
7.5.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	53
7.5.2 HISTORIE A SOUČASNOST KANÁLU	54
7.6 ZMĚNA VODNÍCH TOKŮ VE MĚSTĚ BRNĚ	55
7.6.1 SÍŤ VODOTEČÍ V ČASE	55

7.6.2	HOSPODÁŘSKÉ NÁHONY A ŘÍČKA PONÁVKA	56
7.6.2.1	Svratecký náhon	56
7.6.2.2	Svitavský náhon	57
7.6.2.3	Ponávka	57
7.6.3	VZTAH MĚSTSKÝCH TOKŮ A KANALIZAČNÍ SÍŤ	58
7.6.4	MĚSTOTVORNÝ A PAMÁTKOVÝ POTENCIÁL NÁHONŮ A PONÁVKY	58
7.7	MALÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY NA ŘECE SVITAVĚ ...	59
7.7.1	VÝVOJ MVE A STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA SOUBORU OBJEKTŮ	59
7.7.2	HODNOCENÍ MVE V POVODÍ SVITAVY ...	60

8

POVODÍ MORAVICE ..... 63 **MARTIN CALETKA, MIRIAM DZURÁKOVÁ,** **DAVID HONEK**

8.1	OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	63
8.1.1	PŘÍRODNÍ POMĚRY	63
8.1.2	SOCIOEKONOMICKÉ POMĚRY A HISTORICKÉ KONSEKVENCE	63
8.1.3	ROZDĚLENÍ DLE ZPŮSOBU HOSPODAŘENÍ	64
8.1.3.1	Oblast horního toku	64
8.1.3.2	Oblast středního a dolního toku ...	65
8.1.4	SOUČASNÁ PAMÁTKOVÁ OCHRANA VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ	67
8.2	POVODÍ PODOLSKÉHO POTOKA A HORNÍ MORAVICE	67
8.2.1	CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	67
8.2.2	VODOHOSPODÁŘSKÝ SYSTÉM STARÉ VSI	69
8.2.3	ŘETĚŽÁRNA V MALÉ MORÁVCE	70
8.3	VODÁRENSKÁ SOUSTAVA OSTRAVSKÉHO OBLASTNÍHO VODOVODU – OPAVSKÁ VĚTEV ...	71
8.3.1	POPIS VÝZKUMNÉHO ÚZEMÍ	71
8.3.2	FUNKČNÍ CELEK VODNÍHO DÍLA SLEZSKÁ HARTA	72
8.3.3	FUNKČNÍ CELEK VODNÍCH DĚL KRUŽBERK A LOBNÍK	73
8.3.4	FUNKČNÍ CELEK ÚPRAVNÝ VODY V PODHRADÍ, MALÉ VODNÍ ELEKTRÁRNY KRUŽBERK-PODHRADÍ A JEZU PODHRADÍ	74
8.4	WEISSHUHNŮV PAPIRENSKÝ NÁHON	76

8.4.1	HISTORICKÝ KONTEXT VZNIKU PAPÍRENSKÉHO NÁHONU	76
8.4.2	STAVEBNĚ-TECHNOLOGICKÝ POPIS FUNKČNÍHO CELKU WEISSHUHNOVA NÁHONU	77

9

POVODÍ HORNÍ MORAVY ..... 83 **RENATA PAVELKOVÁ, ALEŠ LÉTAL,** **RICHARD JAŠŠ, JAN HÖLL**

9.1	OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ	83
9.2	VYBRANÝ SOUBOR MALÝCH SILOTVORNÝCH DĚL V POVODÍ DESNÉ	84
9.2.1	POPIS PODROBNÉHO VÝZKUMU MALÝCH SILOTVORNÝCH VODNÍCH DĚL NA ŘECE DESNÉ	87
9.2.1.1	Historická vodní díla mimo provoz, která z různých důvodů není možno obnovit	87
9.2.1.2	Historická vodní díla mimo provoz, která je možno obnovit v původní podobě	87
9.2.1.3	Historická vodní díla mimo provoz, v jejichž průběhu došlo k přestavbě a včlenění novějšího silotvorného zařízení	88
9.2.1.4	Historická vodní díla v provozu v původní podobě	90
9.2.1.5	Nová vodní díla	91
9.3	VODOVOD ŠUMPERK	92
9.3.1	VÝVOJ ZÁSOBOVÁNÍ MĚSTA ŠUMPERKA PITNOU VODOU PŘED ROKEM 1883 ...	92
9.3.2	MĚSTSKÁ VODÁRNA	93
9.3.3	VÝVOJ MĚSTSKÉHO VODOVODU DO ROKU 1971	95
9.3.4	SKUPINOVÝ VODOVOD KOUTY – ŠUMPERK	96
9.3.5	OBDOBÍ 1971–1989	98
9.3.6	OBDOBÍ PO ROCE 1989 DO SOUČASNOSTI	98
9.4	PŘEČERPÁVACÍ ELEKTRÁRNA DLOUHÉ STRÁNĚ	100
9.4.1	HORNÍ NÁDRŽ	102
9.4.2	DOLNÍ NÁDRŽ	103
9.4.3	PODZEMNÍ ELEKTRÁRNA	104
9.4.4	PŘÍVOD VODY – TLAKOVÉ PŘIVADĚČE	104
9.4.5	DÍLO A JEH O KRAJINÁŘSKÉ KONSEKVENCE	105

10

POVODÍ PLOUČNICE 107
MIROSLAV KOLKA, ZBYNĚK SVITÁK,
SIXTUS BOLOM-KOTARI

- 10.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ 107
  - 10.1.1 PŘÍRODNÍ POMĚRY 107
  - 10.1.2 ČLENĚNÍ ÚZEMÍ 107
  - 10.1.3 CHARAKTERISTIKA VODOHOSPODÁŘSKÝCH STAVEB V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH POVODÍ PLOUČNICE 108
  - 10.1.4 SOUČASNÁ PAMÁTKOVÁ OCHRANA VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ V POVODÍ PLOUČNICE 112
- 10.2 VODNÍ DÍLA TECHNICKÝCH ZAŘÍZENÍ V PÍSKOVCOVÉM PODLOŽÍ V POVODÍ SVITÁVKY A DOBRANOVSKÉHO POTOKA 114
  - 10.2.1 CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ 114
  - 10.2.2 PŘEHLED VODOHOSPODÁŘSKÝCH OBJEKTŮ VYUŽÍVAJÍCÍCH PÍSKOVCOVÉ PODLOŽÍ NA NOVOBORSKU A CVIKOVSKU 115
- 10.3 VODOVODY S ČERPACÍM ZAŘÍZENÍM POHÁNĚNÝM VODOU NA DUBSKU A ČESKOLIPSKU 121
  - 10.3.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ ... 121
  - 10.3.2 PŘEHLED VODOVODŮ S ČERPACÍM ZAŘÍZENÍM POHÁNĚNÝM VODOU NA DUBSKU A ČESKOLIPSKU 121
- 10.4 VODNÍ DÍLA TEXTILNÍCH TOVÁREN A ELEKTRÁREN NA DOLNÍM TOKU PLOUČNICE 127
  - 10.4.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA ÚZEMÍ ... 127
  - 10.4.2 PŘEHLED VODNÍCH DĚL TEXTILNÍCH TOVÁREN A ELEKTRÁREN NA DOLNÍM TOKU PLOUČNICE 127

11

POVODÍ DOUBRAVY A KLEJNÁRKY 135
JINDŘICH FRAJER, DRAHOMÍRA NOVÁKOVÁ

- 11.1 ČÁSLAV A ZÁSOBOVÁNÍ VODOU 135
  - 11.1.1 VODA Z RYBNÍKŮ PRO OBYVATELE 137
  - 11.1.2 RYBNIČNÍ VODA PRO PRŮMYSL 141
    - 11.1.2.1 Podměstský rybník 141
    - 11.1.2.2 Svornost 146
- 11.2 ZBÝŠOVSKO 147
  - 11.2.1 VÝSTAVBA RYBNÍKŮ 148
  - 11.2.2 RYBNÍKY A VODOHOSPODÁŘSKÉ OBJEKTY 150

- 11.2.2.1 Rybníky Mokeř a Nový 150
- 11.2.2.2 Malý a Velký Komárovský rybník 151
- 11.2.2.3 Zbýšovský rybník a zbýšovský mlýn 152
- 11.2.2.4 Pilský rybník a píla ve Zbýšově .. 155

12

ZAHRANIČNÍ PŘÍKLADY 157

- 12.1 BANSKOŠTIAVNICKÁ VODOHOSPODÁŘSKÁ SÚSTAVA 157
MICHAL ČERVEŇ
  - 12.1.1 VODOHOSPODÁŘSKÉ SÚSTAVY 159
  - 12.1.2 OBJEKTY VODOHOSPODÁŘSKÝCH SÚSTAV 160
    - 12.1.3 NAJVÝZNAMNEJŠIE BANSKOŠTIAVNICKÉ TAJCHY 162
      - Veľká a Malá Richňava 162
      - Počúvadliansky tajch 162
      - Dolný Hodrušský tajch 163
      - Tajch Rozgrund 164
      - Veľký Kolpašský tajch 164
      - Tajch Klinger 164
    - 12.1.4 ZÁVER 166
- 12.2 AUGSBURG 167
MICHAELA RYŠKOVÁ

PŘEHLED PRAMENŮ A LITERATURY 173

- ARCHIVNÍ PRAMENY 173
- LITERATURA A INTERNETOVÉ ZDROJE 174

SUMMARY 181